

MBAPPÉ

Luca Caioli & Cyril Collot

Mbappé

Vertaald door
Edwin Krijgsman

2019
THOMAS RAP
AMSTERDAM

Copyright © 2018 Luca Caioli en Cyril Collot
Copyright Nederlandse vertaling © 2019 Edwin Krijgsman
Oorspronkelijke titel *Mbappé*
Oorspronkelijke uitgever Marabout/Hachette
Omslagontwerp bij Barbara
Omslagillustratie Alan Clark
Vormgeving binnenwerk Perfect Service, Schoonhoven
Druk Bariet Ten Brink, Meppel
ISBN 978 90 004 0419 9
NUR 320

thomasrap.nl

Inhoud

1	Allée des Lilas	7
2	De stad waar alles mogelijk is	15
3	Olala, olala	25
4	De nieuwe attractie	37
5	En de winnaar is...	47
6	Hels paradijs	57
7	Beter dan Thierry Henry	67
8	Met vlag en wimpel	77
9	De verklaring	87
10	Louis II, 21 oktober 2016	95
11	International	103
12	Al kampioen	113
13	De zomersaga	121
14	31 augustus 2017	139
15	Donatello	153
16	MCN	163
17	The Golden Boy	173
18	Een triple om Ronaldo te doen vergeten	185
19	Ter rechterzijde van Koning Pelé	195
	Dankwoord	203

Allée des Lilas

Hij was al op de hoogte gebracht van het bezoek en heeft zich er ijverig op voorbereid. Met een blauwe pen heeft hij een paar dingen opgeschreven. Hij staat te trappelen om ze voor te lezen, maar zijn grootmoeder zegt dat hij nog even moet wachten, dat kan later. Dit is niet het goede moment: zijn grootouders en hun gasten zitten bij een kopje koffie wat te praten. Hij kijkt achterom naar de laptop die hij op de tafel heeft gezet in de kleine woonkamer, waar een grote televisie in het oog valt. Hij luistert en af en toe komt hij tussenbeide. Dan mag hij eindelijk, en die toestemming gaat vergezeld van een advies: lees op luide toon en spreek de woorden duidelijk uit.

‘Hallo iedereen, Kylian is de beste. Hij is de held van Bondy. Iedereen is dol op hem. Hij is een rolmodel voor alle kinderen die voetballen. Hij is héél erg goed. Wilfrid en Fayza hebben hun kinderen netjes opgevoed. Ethan zal in de voetsporen van zijn broer, Kylian, treden.’

Idrisse is negen jaar. Hij gaat naar school, voetbalt bij de Onder 10 en verwoordt met een paar zinnen wat iedereen

in Bondy denkt, van Madame la Maire tot de kinderen die trainen op de velden van het Stade Léo-Lagrange, een paar honderd meter verderop.

Idrissé is de kleinzoon van Elmire en Pierrot Ricles, een stel dat eind jaren zeventig van Martinique naar Frankrijk kwam. Ze wonen op de eerste verdieping van een wit gebouw op de Allée des Lilas nummer 4. Een vijf verdiepingen tellende gemeenteflat uit de jaren vijftig in een rustige, met bomen omzoomde straat in het centrum van Bondy, door sommigen vanwege de straatnamen wat hoogdravend de Cité des Fleurs genoemd. Daar kwam de familie Mbappé in het najaar van 1998 wonen. Wanneer je het eerste trapgedeelte opgaat, zie je nog steeds een brievenbus met daarop

LAMARI-MBAPPÉ LOTTIN 2DE LINKS.

‘Ze kwamen pal boven ons wonen,’ zegt Elmire, ‘in precies zo’n zelfde appartement als het onze: 56 vierkante meter, woonkamer, een keukentje met uitzicht op het Stade Léo-Lagrange en twee slaapkamers. Ik weet nog dat toen ze erin trokken, Fayza in de laatste maanden van haar zwangerschap van Kylian was.’

Fayza – van Algerijnse origine en in die tijd 24 jaar – groeide op in Bondy-Nord, in het stadsdeel Terre Saint-Blaise. Ze ging naar het Collège Jean Zay en bezocht de sportschool pal tegenover hun huis. Toen ze twaalf, dertien jaar was, speelde ze basketbal, daarna koos ze voor handbal. Voor AS Bondy, in de Division 1, speelde ze op de rechtervleugel.

‘Ze begon helemaal onderaan en werd eind jaren negentig een van de beste handbalsters van Bondy. Fayza had charisma. Ze was een van de leiders binnen de ploeg, super-

getalenteerd en een harde,' vertelt een vriend van de familie.

'Ze was een knokker binnen de lijnen, maar ook een heethoofd. Er was niet veel voor nodig om haar opgefokt te krijgen en ze was niet altijd even vriendelijk voor de tegenstander. Als je Fayza een keer was tegengekomen, vergat je dat niet snel meer,' zei Jean-Louis Kimmoun, voormalig directeur en voorzitter van de club, in een interview met *Le Parisien*. 'Maar buiten het veld was en is ze een heel aimabel iemand.'

'Ze praat graag. Ze haalde de hele tijd geintjes uit. Ik werkte een tijdlang met haar samen als instructeur in de wijken Maurice Petitjean en Blanqui, op woensdag en tijdens de schoolvakanties, in de buurthuizen daar. Daar ontmoette ze Wilfrid, ook een instructeur, samen met zijn jongere broertje Pierre en Alain Mboma, de oudere broer van Patrick Mboma, Afrikaans Voetballer van het Jaar in 2000. Ze waren allebei dol op sport, hielden van een dolletje en hadden een sterk karakter. Het lag voor de hand dat ze zich tot elkaar aangetrokken voelden,' zegt een vriend van het stel.

Toen Wilfrid met Fayza naar de Allée des Lilas verhuisde, was hij dertig. Hij werd geboren in Douala, in Kameroen, en was op zoek naar een betere toekomst naar Frankrijk gegaan. Nadat hij eerst in Bobigny had gewoond, verhuisde hij naar Bondy-Nord, waar hij jarenlang voetbalde.

'Hij was een goeie voetballer, een nummer 10, een middenvelder die graag in balbezit was,' aldus Jean-François Suner, technisch directeur van AS Bondy, beter bekend on-

der zijn bijnaam Fanfan. ‘Hij had prof kunnen worden. Hij doorliep de elftallen binnen de club en speelde vervolgens twee jaar in de Division d’Honneur voor een club in een nabijgelegen buurt [Bobigny]. Toen hij stopte, keerde hij bij ons terug. We boden hem een functie aan en hij werd eerst jeugdtrainer en vervolgens hoofd voetbalzaken. We werkten bijna dertig jaar samen, vanaf het seizoen 1988-1989, en herstructureerden de club helemaal. Hij vertrok in juni 2017.’

20 DECEMBER 1998

Sinds die beroemde ‘Eén, twee, drie nul!’ waren er vijf maanden en een paar dagen verstreken. Sinds die twee harde kopstoten van Zinédine Zidane en de *coup de grâce* door Emmanuel Petit in de finale van het WK, die zorgden voor de uitschakeling van het Brazilië van Ronaldo, het fenomeen dat ziek was. De herinnering aan die zaterdag 12 juli en het collectieve delirium lagen nog vers in het geheugen. Anderhalf miljoen mensen die, door het dolle heen, op de Champs-Élysées aan het feesten waren en overwinningssliederen zongen, hoe kon je dat ooit vergeten?

‘*Black-blanc-beur*’ (Zwart-Wit-Noord-Afrikaans), met de menigte die ‘*Zizou for president!*’ scandeerde. Hoe kon je een van de grootste prestaties uit de Franse sportgeschiedenis ooit vergeten? Het was gepast dat in dat door het voetbal gezegende jaar Fayza en Wilfrid het allermooiste kerstgeschenk mochten ontvangen: hun eerste kind. Hij werd

geboren op 20 december en gedoopt met de naam Kylian Sanmi (een afkorting van Adesanmi, wat in het Yoruba ‘de kroon past me’ betekent) Mbappé Lottin. Mbappé, een achternaam die aanleiding zou zijn tot vele gissingen: was Kylian de kleinzoon van Samuel Mbappé Léppé, bijgenaamd ‘Le Maréchal’, de Kameroense middenvelder uit de jaren vijftig en zestig? Of familie van Étienne M’Bappé, de bassist uit Douala? Nee, er was geen verband, zoals Pierre Mbappé zou uitleggen: in Kameroen komt de achternaam Mbappé net zoveel voor als Dupont in Frankrijk en Jansen in Nederland.

Pierre is Kylians oom, een voetballer die bij Stade de l’Est trainde en vervolgens bij clubs als Levallois, Villemomble en Ivry actief was.

Hij haastte zich naar het ziekenhuis om zijn neefje te zien en nam als cadeautje voor de pasgeborene een kleine voetbal mee. Grapjes makend met Fayza en zijn broer Wilfrid zei hij: ‘Let maar op, hij wordt nog eens een beroemde voetballer!’

Een paar dagen na de blijde gebeurtenis gingen moeder en zoon naar huis. Fayza pakte haar baan bij de Mairie de Bobigny weer op, terwijl Wilfrid alleen maar de straat hoefde over te steken om naar de velden van het Stade Léo-Lagrange te gaan, waar hij zijn jongens training gaf. Een van hen genoot zijn bijzondere aandacht: hij was elf jaar oud en was vijf jaar daarvoor vanuit Kinshasa, toen nog Zaïre en tegenwoordig de Democratische Republiek Congo, in Bondy komen wonen. Het leven in hun vaderland was niet makkelijk, en dus hadden zijn ouders besloten om hem

naar Frankrijk te sturen, waar hij kon studeren en een toekomst kon opbouwen. De jongen heette Jirès Kembo-Ekoko. Hij was de zoon van Jean Kembo, ook bekend als ‘Monsieur But’ (Meneer Doelpunt), een middenvelder van de nationale ploeg van Zaïre, die twee keer de Afrika Cup won (in 1968 en 1974). In 1973 scoorde hij in de wedstrijd tegen Marokko twee keer, waardoor zijn ploeg de eerste Afrikaanse nationale ploeg ten zuiden van de Sahara werd die zich kwalificeerde voor de eindronde van het WK (Duitsland 1974). Jean noemde zijn zoon Jirès, ter ere van Alain Giresse, de Franse middenvelder voor wie hij zoveel bewondering had, en hij stuurde hem naar Frankrijk, waar hij bij een oom en zijn oudere zus kon gaan wonen. In 1999 werd Jirès Kembo-Ekoko voor de eerste keer officieel als speler aangemeld, bij AS Bondy. Wilfrid was zijn eerste trainer, en al snel werd hij ook zijn wettelijk voogd en vader.

‘Het is moeilijk uit te leggen, maar het leek of ik altijd al op hem had gewacht,’ vertelde Jirès jaren later. De familie Lamari-Mbappé Lottin nam hem in huis. Ze adopteerden hem niet, maar hij zou hen altijd mam en pap noemen, want zij waren het die hem liefde gaven, hem hielpen als hij problemen had met anderen en eraan bijdroegen dat hij zijn droom om profvoetballer te worden kon waarmaken. Jirès ging in de Allée des Lilas wonen en werd Kylians grote broer, rolmodel, idool en eerste voetbalheld. De burens herinneren zich nog dat hij in het weekend thuiskwam van de nationale voetbalschool in Clairefontaine, of dat Fayza en Wilfrid hem meenamen naar belangrijke voetbalwedstrijden.

‘Het was een heel hecht gezin, prettig nuchtere mensen,’ zegt Pierrot.

‘We zagen Wilfrid niet veel vanwege zijn werk, maar we kwamen Fayza vaak op de trap of in winkels in de buurt tegen. We zagen Kylian opgroeien. Zodra hij kon lopen, begon hij in de kamer boven die van mijn twee dochters tegen een bal te schoppen. Op zondagochtend maakte hij volgens mij een voetbalveld van zijn kamer!’ vertelt Elmire lachend.

‘Telkens als ik Fayza tegenkwam, verontschuldigde ze zich. Ik zei tegen haar dat het geen probleem was en dat je een kind moeilijk kunt vastbinden! Toen al kon je zien dat hij alleen maar aan voetbal dacht.’

Ze lacht nog een keer, en dan vertelt de grootmoeder dat ze het kleine joch van boven een keer voor Kerstmis of een verjaardag een djembé gaven. ‘Hij hield er maar niet mee op, en het duurde even voor hij zijn nieuwe speelgoed was vergeten. Maar los van de voetbal en de trommel was Kylian een lief en heel beleefd jongetje dat altijd “goeiedag” en “goedenavond” tegen me zei. We maakten zijn ontwikkeling tot voetballer niet meer mee, want een paar jaar na de geboorte van Ethan, de baby van het gezin die, als ik het me goed herinner, in 2006 werd geboren, verhuisden ze naar een wijk in het zuiden van de stad, aan de andere kant van het station, in de richting van Les Coquetiers. We zagen hem in mei vorig jaar, toen hij terugkwam naar het stadion hier om het landskampioenschap te vieren. Alle jongens van AS Bondy waren er en hadden een spandoek met daarop: **DANK JE KYLIAN, IEDEREEN IN BONDY STAAT ACHTER JE!** Het was echt leuk. Kylian gaf shirtjes aan de

jongens en Idrisse wist zelfs een foto met hem te regelen. Gelukkig zag Fayza ons en ze schreeuwde: “Wacht, wacht, dat is mijn buurman!” Waarop ik in de bestelbus stapte en de foto nam die mijn moeder nu bewaart,’ vertelt de kleinzoon.

‘We schreven bij die gelegenheid een brief, samen met de drie andere gezinnen die hier wonen, samen met Daniel en Claudine Desramé, onze burens op de eerste verdieping.’

Elmire staat op van tafel, loopt naar een hoek van de kamer, trekt een la open en bladert door een stapel papieren. Uiteindelijk roept ze uit: ‘Hier is-ie!’

Beste Kylian,

We hopen dat je niet geschokt bent dat we je zo informeel aanspreken. We herinneren je ons nog als het keurig opgevoede, tienjarige jongetje dat we op de trap tegenkwamen, op de Allée des Lilas nummer 4. Nu ben je een beroemde voetballer en schitter je op het veld. We volgen je geweldig succesvolle sportcarrière met plezier. We hebben het vaak over jou en je ouders, op wie we zo dol waren. Ze gaven je een heel goede opvoeding. Vergeet als je je voetbalschoenen aantrekt nooit dat je burens je grootste supporters zijn!

Met de allerbeste wensen voor de toekomst

De stad waar alles mogelijk is

Je kunt het niet over het hoofd zien. Het duikt pal voor je op als je over de A3 naar Parijs rijdt. Het is enorm. Het beslaat vier van de acht verdiepingen van de Résidence Le Potager. Het is een explosie van groen, van blaadjes, van voetballen die overal uit springen. In het midden staat, met een serieus gezicht en terwijl hij het 'shaka'-teken maakt, Kylian Mbappé, in het shirt van Paris Saint-Germain. Bovenaan staat een slogan: BONDY: DE STAD WAAR ALLES MOGELIJK IS. Het is een megafresco hoog boven de snelweg waar het razende verkeer regelmatig vaststaat. Het houdt een oogje op de avenue du Général Galliéni (voorheen de RN3), op het komen en gaan van nieuwe bedrijven (van Conforama tot Darty) en houdt kinderen gezelschap die de weg oversteken om naar het Lycée Madeleine Vionnet te gaan en de tieners op weg naar het Collège Jean Renoir. Het is een eer, een dergelijke muurschildering is meestal voorbehouden aan grootheden als Zinédine Zidane, die na het winnen van het WK in 1998 recht had op een enorm portret op de Place Paul Ricard in Marseille, met uitzicht op de Middelland-

se Zee. Of zoals Diego Armando Maradona, die door Jorit Agoch werd vereeuwigd op een gebouw in San Giovanni a Teduccio (Napels), of de gigantische poster van Moussa Sissoko op de façade van Le Galion in Aulnay.

Het enorme paneel met de beeltenis van nummer 29 van PSG werd betaald door Nike, dat de jonge centrale spits sinds zijn dertiende jaar heeft gesponsord. Het Amerikaanse sportkledingmerk heeft ook in de buidel getast om een sportcomplex voor de bewoners te bouwen, dat werd geopend op 6 september 2017, in de Jardin Pasteur, waar Kylian zijn eerste dribbels uitvoerde en zijn eerste doelpunten maakte. Beide symbolen, de fresco en het sportcomplex, kwamen er op verzoek van de familie Mbappé, als eerbetoon aan de stad waar Kylian werd geboren.

Bondy, in het *département* Seine-Saint-Denis (93) en de regio Île-de-France, is een voorstad ten noordoosten van Parijs, negen kilometer van Porte de Pantin. Het is de op acht na grootste stad van het *département*, een gemeente met een zeer gevarieerde bevolking van zo'n 54.000 bewoners, het Canal de l'Ourcq-gebied uitgezonderd.

De naam Bondy komt voor het eerst voor tussen het jaar 590 en 630 in het testament van Ermentrudis, een rijke weduwe die land, een ossenwagen, kleding en diverse heilige relieken achterliet ten behoeve van de kerk die moest worden gebouwd op de kruising van de oude Romeinse rue Compoise en de weg van Lutetia naar Meaux. Er bestaan twee theorieën over de herkomst van de stadsnaam: dat deze afkomstig is van Bonitius (in het Latijn: de zoon van Bonit), de landeigenaar in de Gallo-Romeinse tijd, of dat

hij te herleiden is tot het Gallische woord ‘bon’, dat ‘heuvel’ betekent. In de loop van de tijd veranderde de naam in Boniaticus, Boniasensis, Bonisiacus, opnieuw Boniaticus (achtste eeuw), Bulzeia, Bonzeia (twaalfde eeuw), Bondis en ten slotte Bondy (zeventiende eeuw). In de zeventiende en achttiende eeuw werd de naam Bondy voor het eerst in verband gebracht met het Bois de Bondy, het woud dat bekendstond als schuilplaats van bandieten. In de nacht van 20 op 21 juni 1791 herkende Pierre-Augustin Fremin, een postmeester en toekomstig burgemeester, op het lokale postkantoor Lodewijk xvi, die vermomd als *valet de chambre* uit het Tuilerieënpaleis probeerde te ontkomen. Zijn ontsnapping duurde niet lang: de Franse koning werd later in Varennes gearresteerd. Alles wat nu nog rest van het beroemde bos zijn een paar hectares in het uiterste noorden van het *département*, maar het wapen van de stad en haar motto, GELUKKIG IN ZIJN SCHADUW, verwijzen er nog altijd naar.

Eind achttiende eeuw had Bondy drie- à vierhonderd inwoners, boeren. Vanaf 1821 – de voltooiing van de aanleg van het Canal de l’Ourcq door Napoleon om de hoofdstad van water te voorzien – kende de stad een grote industriële en urbanistische groei met de komst van de eerste molens en cementfabrieken in het gebied. Volgens sommigen vestigden die zich hier niet alleen vanwege de beschikbare grond en het water, maar omdat de meestal uit het noordoosten waaiende wind de rook en de stoom naar het platteland voerde, en dus ver van de gevoelige neusgaten van de bourgeoisie in de stad. Tussen 1860 en 1870 vestigden zich

veel bewoners van Elzas en Lotharingen, die werkten aan de aanleg van de spoorlijn tussen Parijs en Straatsburg, in het gebied rond het station. Begin twintigste eeuw ontstonden er ten zuiden van de stad woonwijken: huizen van baksteen en een kasteel, typisch voor de Parijse regio. In het noorden waren er nog steeds boeren die groenten verbouwden, maar met de komst van de nieuwe eeuw veranderde alles. De auto-industrie kwam snel op en de arbeiders gingen in de buurt van de fabrieken wonen. Zo werd Bondy, zoals veel andere delen van het *département* Seine-Saint-Denis, een arbeidersstad.

Dat gegeven is belangrijk, want sinds 1919 is er nooit een rechtse burgemeester in het gemeentehuis verkozen. De burgemeesters van Bondy zijn (met uitzondering van Henri Varagnat van de Communistische Partij, die van 1935 tot 1939 burgemeester was en die, zoals alle communistische gezagsdragers, bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog uit zijn ambt werd gezet) altijd afkomstig geweest uit de Socialistische Partij. Sylvine Thomassin is daar geen uitzondering op. Ze kwam als kind naar Seine-Saint-Denis, werkte als verloskundige in het Jean Verdier-ziekenhuis, wijdde zich als politica aan scholing en stadsvernieuwing en werd in oktober 2011 burgemeester. Ze werd de opvolger van Gilbert Roger, die tot senator werd verkozen. Over het recente verleden, het heden en de toekomst van de stad zegt ze: ‘Vanaf de jaren vijftig en zestig werden er, met de komst van terugkeerders uit Algerije en immigranten uit Noord-Afrika, Midden-Afrika en Portugal, in het noorden van de stad nieuwe wijken en grote wooncomplexen

gebouwd, in verband met de omvangrijke huisvestingsproblemen en de afbraak van de krottenwijken. Bondy groeide van 22.411 inwoners in 1954 naar 51.653 in 1968. Het was de eerste migratiegolf,' vertelt Thomassin.

'Er volgde een tweede, tussen 1980 en 1990, voornamelijk uit landen ten zuiden van de Sahara: Zaïre, Kameroen, Congo en Angola. De nieuwe woonwijken zorgden ervoor dat duizenden gezinnen in hygiënische omstandigheden konden leven en de beschikking hadden over drinkwater en elektriciteit. Kortom, het moderne comfort. Het recht op huisvesting was gegarandeerd: arbeiders en de middenklasse woonden tevreden door elkaar. Er bestond een sterke en actieve gemeenschap in de wijken: het was de gouden periode. Alles functioneerde prima, totdat in de jaren zeventig en tachtig de werkloosheid enorm begon toe te nemen. En langzamerhand gingen er alleen nog maar mensen wonen die geen andere keuze hadden. De woonwijken waren voor een periode van een jaar of dertig bedoeld, maar ze bestaan inmiddels dubbel zo lang, en genoeg is genoeg. We willen niet dat er nog meer gebouwd worden. We proberen de situatie te veranderen met het stadsvernieuwingsproject waarmee in 2006 werd begonnen en dat nu in de tweede fase is.'

Bondy is een stad in opbouw, of liever gezegd: heropbouw. Om een idee te krijgen van wat dat inhoudt, hoef je alleen maar een wandeling te maken over de rue Jules Guesde naar de Place du 11 Novembre 1918. Pal tegenover het gemeentehuis – dat deels in Sovjetstijl, deels in functionalistische stijl is gebouwd – stond ooit een enorme woon-

wijk die zich over de hele lengte van de RN3 uitstrekte. Nu staan er mooie, goed onderhouden gebouwen in allerlei kleuren, van wit tot houtkleur. Ze zijn maximaal vijf verdiepingen hoog en op de begane grond ervan zijn winkels en bedrijfses gevestigd. Deze stadsplanning verandert de structuur van de stad ingrijpend, door een nieuw soort dienstenaanbod, infrastructuur en huisvestingsbeleid. Dat alles is niet beperkt tot het centrum, het betreft vijf wijken, met inbegrip van die in het noorden, die het meest problematisch worden geacht.

‘We willen het gezicht van de stad veranderen, er een plek, een open plek van maken waar mensen willen wonen, met elkaar willen wonen,’ voegt de burgemeester eraan toe.

Het is niet het enige ambitieuze project: stadsvernieuwing behelst ook een nieuw economisch model en een ingrijpende verandering van de industriële structuur.

‘Sinds de oliecrisis is er sprake van een proces van de-industrialisatie. Veel fabrieken hebben zich in andere regio’s of andere landen gevestigd. Het *département* Seine-Saint-Denis zet nu in op het aantrekken van een ander soort bedrijven. Maar dat is niet makkelijk, ook al omdat de centrale overheid andere keuzes heeft gemaakt, ten faveure van Parijs en het gebied ten westen van de hoofdstad,’ vervolgt de burgemeester.

‘Maar we hebben geen medelijden met onszelf, we hebben de mouwen opgestroopt en zijn aan de slag gegaan. Bond’innov, de eerste business-incubator, begon in 2011. Het biedt nu onderdak en ondersteuning aan zo’n veertig innovatieve ondernemers op het gebied van bioweten-

schappen en biotechnologie, in het bijzonder digitale technologieën, het milieu, de sociale en solidaire economieën, de noord-zuidrelatie, samenwerking en op Afrika gerichte internationale ontwikkeling.’

Sylvine Thomassin benadrukt: ‘We proberen een solide en hechte gemeenschap te vormen die in staat is om aan te sluiten bij de dynamiek van de grote stad Parijs.’

Dat mag dan allemaal waar zijn, maar wat heeft Bondy, de stad waar alles mogelijk is, te maken met het imago van Kylian Mbappé?

“De stad waar alles mogelijk is” is een slogan die al lang voor de fenomenale opkomst van Kylian werd gelanceerd. Die slogan kwam niet voort uit de sport maar uit de educatie en cultuur, twee aspecten die, stukje bij beetje, deel zijn gaan uitmaken van het DNA van Bondy,’ legt de socialistische bestuurder uit.

‘Eerst en vooral de Maîtrise de Radio France kooropleiding. Die werd opgericht in 1946 en was een van de eerste instellingen die zich bezighielden met de vraag wat er na de rellen van 2005 voor de *banlieues* kon worden gedaan. Elf jaar geleden besloot men daar een tweede hoofdvestiging te openen teneinde kinderen uit het noorden de gelegenheid te geven om de muziek te leren kennen, zich erin te verdiepen en haar op een hoog niveau te beoefenen. In dat jaar begon ook de Bondy Blog, die het verhaal vertelt van de multiculturaliteit in Frankrijk, en sinds 2009 hebben we een filiaal van de École Supérieure de Journalisme de Lille, dat kinderen van ouders met een krappe beurs in staat stelt om zich in te schrijven aan de belangrijke universitei-

ten om het vak van journalist te leren. We hebben de “cafés philos” en de Université populaire Averroès opgericht, waarvoor zich 1900 mensen hebben ingeschreven. Wie had ooit kunnen denken dat er in een arbeidersstad als Bondy zoveel mensen geïnteresseerd zijn in cursussen wiskunde, kunstgeschiedenis, muziekgeschiedenis en astronomie? Dat er zo’n 1900 mensen de volksuniversiteit bezoeken omdat ze het leuk vinden om iets te leren, en niet zozeer om een bul te halen, is echt fantastisch.

En er is nog iets anders wat ons een heel trots gevoel geeft, ons succes op *baccalauréat*-niveau: 87 procent slaagt voor het eindexamen van de middelbare school, en dat in een stad die, in termen van socioprofessionele categorieën van landelijke educatie, volgens verwachting de 73 procent niet zou moeten overstijgen. En niet alleen dat, maar tien à vijftien jaar geleden, toen scholieren uit Bondy hun *bac* haalden, kozen de meesten voor een hogere technische opleiding. Hun verwachtingen waren niet hoog en ze dachten dat ze hun studie niet zouden kunnen afmaken, maar dankzij de hulp van vrijwillige docenten en de samenwerking met instituten als Sciences Po en de Universiteit Pierre en Marie Curie weten ze nu dat ze succesvol kunnen zijn, dat het je in de *banlieue* net zo goed kunt maken als waar dan ook, en net zoals leerlingen van de beste Parijse middelbare scholen.’

En Kylian Mbappé is het levende bewijs van dat succes? ‘Kylian is de trots van de stad. We zijn apetrots dat we Parijs en heel Frankrijk een uitzonderlijk getalenteerde jongeman hebben geschonken die zelfs mensen als ik die een voor-

keur hebben voor rugby, van voetbal hebben laten houden! Het is een jongen die Bondy niet is vergeten. Hij is een ambassadeur voor de regio en het levende bewijs dat dit echt de stad is waar alles mogelijk is.’

‘Hij is absolute top,’ voegt Oswald Binazon, de materiaalman in het stadion, eraan toe. ‘Maar we hebben een heleboel sporters die veel succes hebben, in het handbal, rugby, schermen, judo en voetbal. We hebben ook ploegen als AS Bondy bij het mannenbasketbal, dat in 1991 Frans kampioen werd in National 1, terwijl de handbalploeg voor vrouwen naar de Division 1 is gepromoveerd. Bondy is een sportgekke stad, deels doordat de politieke wil er was om kinderen aan het sporten te krijgen. De voormalige burgemeester Claude Furzier richtte in 1978 de Sportvereniging Bondy op, die inmiddels 3700 leden heeft in 26 disciplines. Ze benaderen scholen om jonge kinderen warm te maken voor sport. Op het complex zijn handbal- en basketbalvelden, en we hebben tennisbanen, twee zwembaden, vijf sportscholen en vijf multidisciplinaire sportfaciliteiten in de stad, met inbegrip van het complex dat Nike in de Jardin Pasteur heeft geopend. Wat is het epicentrum van de sport in Bondy? Dit hier, het Léo-Lagrange sportcomplex.’

